

„Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ br. 10/16)

Na osnovu člana 56. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, br. 05/16), Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde **d o n o s i**:

P R A V I L N I K

o načinu praćenja i ocjenjivanja učenika u devetogodišnjoj osnovnoj školi i osnovnoj muzičkoj školi

I – OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim se Pravilnikom propisuje način praćenja i evidentiranja važnih podataka u toku rada sa učenicima u devetogodišnjoj osnovnoj školi, provjeravanje, ispitivanje i ocjenjivanje njihovog znanja, vještina, sposobnosti i primjene stečenih znanja, te prava i dužnosti nastavnika, učenika i njihovih roditelja, odnosno staratelja (u daljem tekstu: roditelji) u postupcima praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja učenika tokom školske godine.

Član 2.

- (1) U skladu s odredbama ovog Pravilnika, pod praćenjem učenika se podrazumijeva sistematsko bilježenje zapažanja o razvoju interesa učenika, motivacije i sposobnosti, njihovih postignuća u usvajanju odgojno-obrazovnih sadržaja nastavnog predmeta, njihov odnos prema radu i postavljenim zadacima te vaspitnim vrijednostima.
- (2) Pod provjeravanjem se podrazumijeva kontinuirano praćenje, ispitivanje i vrednovanje učeničkih postignuća i uspjeha u ostvarivanju zadataka nastavnog predmeta tokom školske godine.
- (3) Ocjenjivanje je postupak vrednovanja svih važnih činjenica o učenikovim postignućima tokom praćenja, provjeravanja i ispitivanja, a izražava se ocjenom u skladu sa zakonom.

Član 3.

- (1) Postignuća učenika u kontekstu realizacije odgojno-obrazovnih ciljeva i zadataka se iskazuju opisnom ocjenom u skladu sa skalom postignuća u prvom razredu osnovne škole, a brojčanom ocjenom od 1 do 5 od drugog do devetog razreda.
- (2) Postignuća učenika s posebnim obrazovnim potrebama u redovnim osnovnim školama iskazuju se na temelju postignutih rezultata po prilagođenim nastavnim planovima i programima opisnom, odnosno brojčanom ocjenom uz pismeno obrazloženje ocjene.

Član 4.

- (1) Tokom praćenja razvoja učenika upisuju se samo ona zapažanja koja su nastavniku u praćenju učenika uočljiva, a učeniku i roditelju razumljiva te koja nastavniku mogu pomoći u konačnom ocjenjivanju uspjeha iz nastavnog predmeta.
- (2) Kontinuirano praćenje učenika prvog razreda evidentira se u portfoliju svakog učenika.

Član 5.

Postignuće učenika se utvrđuje i ocjenjuje u odjeljenju, grupi, individualnim i grupnim oblicima (razgovorima i ispitivanjem, izradom pisanih, grafičkih, praktičnih, tehničkih i drugih zadataka, rješavanjem zadataka objektivnog tipa, višeminutnim kontrolnim provjerama znanja, nastupima i drugim odgovarajućim oblicima i postupcima).

Član 6.

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika treba provoditi tako da se:

- poštuje učenikova ličnost,
- postiže učenikovo samopouzdanje i njegov osjećaj napredovanja,
- podstiče aktivno učešće učenika u nastavi i vannastavnim aktivnostima,
- učeniku omogućuje da se sam javi za provjeru znanja,
- obezbijede jednake šanse svim učenicima,
- razvijaju radne navike i obezbijedi kontinuiran i ujednačen rad učenika,
- učenik osposobljava za samoučenje, samoprocjenu svog znanja i procjenu znanja drugih učenika.

Član 7.

- (1) Uspjeh učenika u svakom predmetu se ocjenjuje po elementima minimalno tri puta u jednom polugodištu.
- (2) Ocjenjivanje treba biti vremenski ravnomjerno raspoređeno u toku polugodišta.

Član 8.

- (1) Osnovni elementi ocjenjivanja učenika u postupcima provjeravanja jesu:
 - poznavanje i razumijevanje nastavnih sadržaja,
 - usmeno i pismeno izražavanje,
 - praktične i kreativne primjene naučenog gradiva,
 - razvijenost vještina,
 - načini učešća u usvajanju nastavnih sadržaja te napredak i razvoj njihovih psihofizioloških sposobnosti i mogućnosti.
- (2) Uspjeh učenika u ocjenjivanju njegovog praktičnog rada, eksperimenta ili izvođenju laboratorijske i druge vježbe se ocjenjuje na osnovu:
 - primjene učenikova znanja u izvođenju zadatka,
 - samostalnosti i pokazanih vještina,
 - korištenja materijala, alata, instrumenata i drugih pomagala, te primjene sigurnih mjera prema sebi, drugima i okolišu.

Član 9.

- (1) Vladanje učenika se ocjenjuje na osnovu njegovog odnosa prema:
 - radu,
 - drugim učenicima,
 - sebi,
 - nastavnicima i ostalim zaposlenicima u školi,
 - školskoj imovini i širem društvenom i prirodnom okruženju.
- (2) Ocjene iz vladanja se iskazuju opisno i to:
 - primjerno,
 - vrlo dobro,
 - dobro,
 - zadovoljava,
 - loše.

Član 10.

Oblike, elemente i mjerila provjeravanja i ocjenjivanja učenika određuje nastavnik u skladu sa ishodima učenja koji proističu iz ciljeva godišnjih nastavnih planova i programa, na osnovu savremenih pedagoških i dokimoloških spoznaja, te odredbama ovog Pravilnika.

Član 11.

- (1) Roditelj ima obavezu pratiti učenikovo pohađanje nastave, njegov rad i napredovanje, te pomagati nastavniku u rješavanju učenikovih poteškoća u odgojno-obrazovnom procesu.
- (2) Roditelj ima pravo biti obaviještavan, usmeno i pismeno o redovitosti pohađanja nastave, radu, zalaganju, uspjehu i vladanju svog djeteta.

Član 12.

- (1) Nastavnik je obavezan obavještavati roditelja na individualnim razgovorima i roditeljskim sastancima o učenikovo motivaciji, interesu i razvoju njegovih sposobnosti, te o njegovom radu, zalaganju, uspjehu, izostancima i vladanju, najmanje četiri puta u toku nastavne godine.
- (2) Na zahtjev roditelja, svaki nastavnik je dužan tokom nastavne godine dati obavijesti o postignućima i uspjehu učenika u nastavnim predmetima.

Član 13.

- (1) Ako većina roditelja na roditeljskom sastanku smatra da određeni nastavnik neobjektivno ocjenjuje, odnosno da su njegovi postupci i ponašanje u provjeravanju i ocjenjivanju učenika neprimjereni, takvi prigovori uvrstit će se u dnevni red odjeljenskog, odnosno nastavničkog vijeća.
- (2) Ako odjeljensko, odnosno nastavničko vijeće, nakon rasprave, većinom glasova zaključi da su roditeljski prigovori na rad i ponašanje određenog nastavnika opravdani, direktor je dužan obavjestiti Pedagoški zavod, koji će, u okviru svojih nadležnosti, preduzeti adekvatne mjere.

II – RAZREDNA NASTAVA

Član 14.

- (1) U skladu s odredbama ovog Pravilnika, pod praćenjem napredovanja učenika u razrednoj nastavi treba podrazumijevati sistematsko i kontinuirano praćenje nivoa učeničkih postignuća, ne samo na planu znanja i sposobnosti, nego na svim područjima koja su navedena kao sadržaj odgojno-obrazovnih ciljeva i zadataka.
- (2) Praćenje podrazumijeva bilježenje pojedinosti tokom opservacije koje mogu koristiti roditeljima ili specijalizovanim stručnjacima u pružanju podrške ili direktne pomoći učeniku.
- (3) Opisno ocjenjivanje je iskazivanje ishoda odgojno-obrazovnog rada pomoću riječi-deskriptora i skale općeg postignuća učenika na polugodištima i na kraju školske godine, a radi identifikacije eventualnih teškoća i planiranja mjera za prevazilaženje tih teškoća.

Postignuća učenika na skali su:

- odlična postignuća,
 - veoma dobra postignuća,
 - dobra postignuća,
 - zadovoljavajuća postignuća,
 - minimalna postignuća.
- (4) Opisno ocjenjivanje se primjenjuje u I razredu.

- (5) Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, pored brojčane ocjene primjenjuje se i opisno ocjenjivanje za svaki predmet kojim se pismeno obrazlažu postignuti rezultati u odnosu na ciljeve iz plana, a koje se evidentira u učeničkom portfoliju.

Član 15.

- (1) U opisnom ocjenjivanju nastavnik razredne nastave ima obavezu da prati napredovanje učenika u svim nastavnim predmetima, procjenjuje znanje, vještine, sposobnosti, interese, motoričku spremnost i spretnost, kooperativnost, a na osnovu definisanih ishoda ukupnih odgojno-obrazovnih aktivnosti.
- (2) Ocjena iz likovne kulture, muzičke kulture, tjelesnog i zdravstvenog odgoja posebno mora djelovati poticajno u smislu prepoznavanja smisla i dara za likovni i muzički izraz, odnosno spretnost i ljepotu pokreta.
- (3) Nastavnik mora poštovati učenikove mogućnosti i sposobnosti.

Član 16.

- (1) Nastavnik razredne nastave ima obavezu da vodi evidenciju o napredovanju učenika, eventualnim zastojeima, izuzetnom napredovanju i aktivnostima koje preduzima na planu stvaranja pretpostavke za ispoljavanje individualiteta svakog učenika.
- (2) Nastavnik razredne nastave u učenički portfolij evidentira sva značajna zapažanja, te u isti odlaže odabrane učeničke radove koji su ujedno pokazatelji učenikovih postignuća.
- (3) Nastavnik razredne nastave je u obavezi da u vođenju pedagoške dokumentacije poštuje načela struke i nauke, obezbijedi razumljivost opisne ocjene koja je istovremeno usmjerenje za dalje korake u učenju i ukupnom napredovanju.
- (4) Praćenje učeničkih postignuća podrazumijeva:
 - poštivanje integriteta dječije ličnosti,
 - uvažavanje dječije dobrobiti kao glavnog orijentira u ukupnom radu,
 - poticanje samopouzdanja, sposobnosti samoprocjene i utvrđivanja vlastitih obaveza,
 - stvaranje ambijenta koji potiče samostalnost, kreativno izražavanje, kritičko mišljenje, mogućnost da učenik procijeni šta je dobro urađeno, a šta bi moglo biti urađeno i kada je to moguće očekivati.

Član 17.

- (1) Nastavnik ima obavezu da primjenjuje savremene oblike i metode nastavnog rada i da ih prilagođava individualnim mogućnostima učenika.
- (2) Praćenje napredovanja učenika je stalna aktivnost i podrazumijeva sve situacije u odgojno-obrazovnoj djelatnosti.
- (3) Zaključnu ocjenu u razrednoj nastavi, odnosno uspjeh postignuća učenika, utvrđuje nastavnik razredne nastave.

III – PREDMETNA NASTAVA

Član 18.

Pod praćenjem napredovanja učenika i ocjenjivanja učenika u predmetnoj nastavi treba podrazumijevati stalno i kontinuirano praćenje napredovanja učenika u pojedinom nastavnim predmetu, i ocjenjivanje postignuća sa stanovišta definisanih odgojno-obrazovnih ciljeva i zadataka.

Član 19.

Napredovanje učenika u svim nastavnim predmetima prati razredni nastavnik i o rezultatima pravovremeno obavještava roditelje učenika.

Član 20.

Nastavnik određenog predmeta ima obavezu da razrednom nastavniku i roditelju daje detaljnija objašnjenja o napredovanju učenika i postignuću u tom nastavnom predmetu.

Član 21.

(1) Ocjenjivanje postignuća može biti usmeno, pismeno i praktično u zavisnosti od specifičnosti sadržaja nastavnog predmeta, a iskazuje se broječanim ocjenama na skali od 1 do 5.

Ocjene su:

- odličan (5)
- vrlo dobar (4)
- dobar (3)
- dovoljan (2)
- nedovoljan (1)

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

(2) Ocjena je javna i daje je predmetni nastavnik sa usmenim obrazloženjem uz obavezno unošenje datuma kada je učenik ocijenjen.

Član 22.

U toku jednog polugodišta učenik treba da ima najmanje tri ocjene koje su rezultat sistematskog praćenja i provjeravanja nivoa postignuća.

Član 23.

(1) Usmeno provjeravanje je sastavni dio ukupne komunikacije na nastavnom času, bez obzira na tip časa i poziciju časa u strukturi nastavnog plana.

(2) Usmena provjera znanja može se realizovati iz dva nastavna predmeta u toku jednog dana.

Član 24.

Učenik se pismeno provjera i ocjenjuje samo iz predmeta za koje su nastavnim planom i programom predviđeni oblici provjeravanja.

Član 25.

(1) Ocijenjeni rad nastavnik je dužan analizirati s učenikom i ukazati učeniku na dobre i slabije strane rada. Pismeni rad nastavnik čuva do kraja tekuće školske godine.

(2) Roditelj ima pravo uvida u ocijenjeni učenikov rad i pravo na nastavnikova objašnjenja.

Član 26.

(1) Pismene provjere provode se tokom nastavne godine samo poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina.

(2) Nastavnik je dužan najkasnije sedam dana prije provjere obavijestiti učenike o sadržajima i obimu gradiva koji će se pismeno provjeriti, te o kriterijima ocjenjivanja.

(3) Nastavnik je dužan da pismene provjere prilagodi učenicima sa teškoćama u razvoju prema njihovim individualnim sposobnostima.

(4) Nivo znanja iz pojedinih predmeta za učenike s teškoćama u razvoju izražava se brojčano uz pismeno obrazloženje.

Član 27.

Ako na pismenoj provjeri više od 50% učenika dobije negativnu ocjenu, pismena provjera će se ponoviti. Ponovna pismena provjera se provodi nakon analize uzroka neuspjeha, ponavljanja i uvježbavanja sadržaja nastavnog programa.

Član 28.

(1) Pismene provjere znanja u jednom danu mogu se realizovati samo iz jednog predmeta, a u toku jedne sedmice mogu se realizovati najviše tri puta.

(2) Provjera znanja učenika u toku jednog dana može biti jednom usmeno i jednom pismeno.

Član 29.

(1) Učeniku osnovne škole se iz nastavnog predmeta ne može dati ocjena nedovoljan (1) zbog nediscipline ili zbog neopravdanog izostanka, kao i iznošenja vlastitog mišljenja i stava.

(2) Učeniku se ne može izvesti zaključna ocjena nedovoljan (1) na osnovu jedne nedovoljne ocjene.

(3) Zaključna ocjena ne mora biti aritmetrička sredina svih ocjena u toku polugodišta ili školske godine, nego opći utisak nastavnika o radu, rezultatima rada i zalaganju učenika.

(4) Zaključne ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuje odjeljsko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

(5) Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 4. ovog člana, u pravilu, treba potvrditi.

Član 30.

(1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom iz svih nastavnih predmeta zaokružen na dvije decimale.

(2) Učenik je postigao opći uspjeh:

- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
- vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
- dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
- dovoljan (2) ako ima srednju ocjenu iz svih predmeta najmanje 2.

(3) Učenik koji ima jednu ili više nedovoljnih ocjena, utvrđuje se opći uspjeh nedovoljan (1).

IV – MUZIČKA ŠKOLA

Član 31.

Pod praćenjem napredovanja učenika i ocjenjivanja učenika podrazumijeva se stalno i kontinuirano praćenje napredovanja učenika, i ocjenjivanje postignuća sa stanovišta definisanih odgojno-obrazovnih ciljeva i zadataka.

Član 32.

Napredovanje učenika u svim nastavnim predmetima prati razredni nastavnik i o rezultatima pravovremeno obavještava roditelje učenika.

Član 33.

Nastavnik određenog predmeta ima obavezu da razrednom nastavniku i roditelju daje detaljnija objašnjenja o napredovanju učenika i postignuću u tom nastavnom predmetu.

Član 34.

(1) Ocjenjivanje postignuća može biti usmeno, pismeno i praktično u zavisnosti od specifičnosti sadržaja nastavnog predmeta, a iskazuje se brojevanim ocjenama na skali od 1 do 5.

Ocjene su:

- odličan (5)
- vrlo dobar (4)
- dobar (3)
- dovoljan (2)
- nedovoljan (1)

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

(2) Ocjena je javna i daje je predmetni nastavnik sa usmenim obrazloženjem uz obavezno unošenje datuma.

Član 35.

U toku jednog polugodišta učenik treba da ima najmanje tri ocjene koje su rezultat sistematskog praćenja i provjeravanja nivoa postignuća.

Član 36.

Usmeno provjeravanje je sastavni dio ukupne komunikacije na nastavnom času, bez obzira na tip časa i poziciju časa u strukturi nastavnog plana.

Član 37.

Učenik se pismeno provjera i ocjenjuje samo iz predmeta za koje su nastavnim planom i programom predviđeni oblici provjeravanja.

Član 38.

(1) Ocijenjeni rad nastavnik je dužan analizirati s učenikom i ukazati učeniku na dobre i slabije strane rada. Pismeni rad nastavnik čuva do kraja tekuće školske godine.

(2) Roditelj ima pravo uvida u ocijenjeni učenikov rad i pravo na nastavnikova objašnjenja.

Član 39.

(1) Pismene provjere provode se tokom nastavne godine samo poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina.

(2) Nastavnik je dužan najkasnije sedam dana prije provjere obavijestiti učenike o sadržajima i obimu gradiva koji će se pismeno provjeriti, te o kriterijima ocjenjivanja.

Član 40.

Ako na pismenoj provjeri više od 50% učenika dobije negativnu ocjenu, pismena provjera će se ponoviti. Ponovna pismena provjera se provodi nakon analize uzroka neuspjeha, ponavljanja i uvježbavanja sadržaja nastavnog programa.

Član 41.

(1) Učeniku osnovne muzičke škole se iz nastavnog predmeta ne može dati ocjena nedovoljan (1) zbog nediscipline ili zbog neopravdanog izostanka, kao i iznošenja vlastitog mišljenja i stava.

(2) Učeniku se ne može izvesti zaključna ocjena nedovoljan (1) na osnovu jedne nedovoljne ocjene.

(3) Zaključna ocjena ne mora biti aritmetrička sredina svih ocjena u toku polugodišta ili školske godine, nego opći utisak nastavnika o radu, rezultatima rada i zalaganju učenika.

(4) Zaključne ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuje odjeljensko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

(5) Prijedlog ocjene predmetnog nastavnika iz stava 4. ovog člana, u pravilu, treba potvrditi.

Član 42.

Zaključnu ocjenu iz glavnog predmeta - instrumenta na kraju I i II polugodišta utvrđuje komisija koju formira nastavničko vijeće.

Član 43.

- (1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se aritmetičkom sredinom iz svih nastavnih predmeta zaokružen na dvije decimale.
- (2) Učenik je postigao opći uspjeh:
- odličan (5) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
 - vrlo dobar (4) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
 - dobar (3) ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
 - dovoljan (2) ako ima srednju ocjenu iz svih predmeta najmanje 2.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu praćenja i ocjenjivanja učenika u devetogodišnjoj psnovnoj školi i osnovnoj muzičkoj školi („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 10/11 i 09/14).

Član 45.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 10-38- /16
Goražde, 02.08.2016. godine

MINISTAR

Damir Žuga, prof.